

University of Groningen

Individual differences in the aesthetic evaluation of natural landscapes

Berg, Ageeta Elizabeth van den

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1999

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Berg, A. E. V. D. (1999). Individual differences in the aesthetic evaluation of natural landscapes. Groningen: s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

**Individual Differences in the
Aesthetic Evaluation of
Natural Landscapes**

ISBN 90 367 1050 2

Foto omslag: Joop van Osch, SC-DLO
Ontwerp omslag: Martin Jansen, SC-DLO
Drukker: Quickprint, Nijmegen

© 1999, Agnes van den Berg

Dit onderzoek werd mogelijk gemaakt door het stimuleringsprogramma
Natuurbeleidsplan, deelprogramma Landschapswaarden.

Rijksuniversiteit Groningen

**Individual Differences in the Aesthetic Evaluation of
Natural Landscapes**

Proefschrift

ter verkrijging van het doctoraat in de
Psychologische, Pedagogische
en Sociologische Wetenschappen
aan de Rijksuniversiteit Groningen
op gezag van de
Rector Magnificus, dr. D.F.J. Bosscher,
in het openbaar te verdedigen op
maandag 29 maart 1999
des namiddags om 16.00 uur

door

Ageeta Elizabeth van den Berg

geboren op 27 oktober 1967
te Apeldoorn

Promotor

Prof. Dr. C.A.J.Vlek

Referenten

Dr. H.J. Van der Windt

Dr. J.F. Coeterier

Voorwoord

Het verhaal van dit proefschrift begint eind 1992, vlak nadat ik was afgestudeerd bij Charles Vlek in de experimentele psychologie. Charles was benaderd door het Staring Centrum in Wageningen voor de begeleiding van promotie-onderzoek naar 'landschapsbeleving', en vroeg mij of ik daar misschien interesse in had. Alhoewel ik op dat moment zelfs nog nooit van dergelijk onderzoek had gehoord, begon ik op 1 april 1993 aan het project met als officiële titel 'het ontwikkelen van een model voor de voorspelling van effecten van natuurontwikkelingsmaatregelen in grootschalige landschappen op de beleving'. Gedurende de zes jaar die ik, deels in Groningen, deels in Wageningen, aan dit project heb gewerkt ben ik gaandeweg steeds meer vertrouwd geraakt met de omgevingspsychologie in het algemeen, en onderzoek naar landschapsbeleving in het bijzonder. Een allesomvattend belevingsmodel heb ik (nog) niet ontwikkeld, maar ik ben toch wel een echte 'belevingsonderzoeker' geworden.

Terugdenkend aan mijn tijd als AIO in Groningen wil ik graag een aantal mensen met name bedanken. In de eerste plaats bedank ik mijn promotor Charles Vlek voor zijn onvoorwaardelijke vertrouwen in mij en het project en voor zijn persoonlijke interesse en steun. Freek Coeterier en Harry Dijkstra, mijn begeleiders vanuit Wageningen, bedank ik voor hun betrokkenheid en goede introductie in de omgevingspsychologie. Natuurlijk verdienen ook de 'Vlekkianen', Goos Slotegraaf, Wander Jager, Linda Steg en Birgitta Gatersleben een prominente plek in dit dankwoord voor de inspirerende gesprekken en de gezellige etentjes, optredens en zeiltochten.

In de loop van het onderzoek en tijdens het schrijven van dit proefschrift hebben verschillende mensen mij met raad en daad terzijde gestaan. Graag bedank ik de stagiaires Ellen Fox en Danny de Vries voor hun enthousiasme en inzet bij het opzetten en uitvoeren van de onderzoeken uit respectievelijk hoofdstuk 2 en hoofdstuk 4; Joop van der Pligt voor zijn begeleiding in de beginfase van het project; Terry Hartig en Henk Staats voor de geanimeerde discussies over de omgevingspsychologie; Tom Snijders, Ronald Zwaagstra en Hans Berkhof voor hun hulp bij de multiniveau-analyses; Janneke en Victor Roos voor het maken van de computersimulaties en Frans Oldersma en Niels Taatgen voor hun hulp bij het realiseren van mijn plannen om computergestuurd belevingsonderzoek te doen.

Mijn tegenwoordige collega's bij het Staring Centrum bedank ik voor de getoonde belangstelling en samenwerking in projecten die het vervolg vormen op het promotie-onderzoek. Het Staring Centrum wil ik ook bedanken voor het studieverlof waardoor ik het proefschrift in alle rust zonder de druk van een volledige baan af kon ronden.

Buiten het werk bedank ik mijn ouders voor hun vooruitziende blik om mij al van jongsafaan een goede opleiding te geven. Dankzij hen ben ik verder gekomen dan ik ooit had gedacht. Mijn vrienden en 'schoonfamilie' bedank ik voor hun betrokkenheid en de geboden afleiding. Met name Marjolein Vermeeren wil ik bedanken voor haar jarenlange vriendschap.

Mijn grootste steun en toeverlaat is natuurlijk Sander, die alles met me deelt. Sander, dankzij jou is het een mooi verhaal geworden!

Agnes van den Berg
februari 1999

Contents

Chapter 1

Introduction 1

Nature conservation policy in The Netherlands 3

Definitions and scope of the present thesis 5

Landscape characteristics 7

Personal characteristics 11

Contextual characteristics 15

Theoretical issues 16

The present thesis 19

Chapter 2

Group differences in the aesthetic evaluation of nature development plans: a multilevel approach 21

Method 27

Results 32

Discussion 41

Chapter 3

The influence of planned-change context on the evaluation of natural landscapes 49

Method 53

Results 56

Discussion 58

Chapter 4

Nature images, environmental beliefs, and group differences in the evaluation of natural landscapes 63

Method 68

Results 72

Discussion 78

Chapter 5

Sociodemographic correlates and motivational bases of individual differences in landscape preferences 83

Method 89

Results 99

Discussion 107

Chapter 6

General discussion 113

Assessing landscape preference 113

Summary of main conclusions 114

Conclusion 1: degree of human influence 115

Conclusion 2: personal correlates 118

Conclusion 3: the context of planned change 123

Conclusion 4: cognitions and motivations 125

Conclusion 5: multilevel analysis 130

Concluding remarks: 132

References 133

Samenvatting 143